

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИДАТНІ ПОСТАТІ ПСИХОЛОГІЇ:
ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
VIII регіонального наукового семінару

10 травня 2022 р., м. Львів

Львів – 2022

Ксенія Березяк Техніка Давіда Берцелі TRE (Trauma & Tension Releasing Exercises) для тілесної роботи зі стресом та травмою	53
Вікторія Боднарчук, науковий керівник – Лариса Руденко Танець і війна: хореографія як метод психологічного розвантаження під час кризової ситуації	58
Лілія Годій, науковий керівник – Роксолана Сірко Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх психологів закладів вищої освіти ДСНС України	61
Карина Довгаль, науковий керівник – Роксолана Сірко Теоретичні аспекти мотиваційної сфери курсантів закладів вищої освіти ДСНС України	64
Христина Ільків, науковий керівник – Світлана Вдович Результати дослідження тривожності особистості в юнацькому віці	66
Єлизавета Комач, науковий керівник – Олена Кривошишина Феномен мудрості: проблеми та перспективи сучасних психологічних досліджень	69
Христина Люта, науковий керівник – Лариса Руденко Конфліктні ситуації у професійному спілкуванні майбутніх рятувальників	71
Іванна Милик, науковий керівник – Олена Кривошишина Толерантність до невизначеності як психологічний ресурс особистості у складних життєвих обставинах	76
Валентина Пилипчук, науковий керівник – Олена Кривошишина Інтелектуальна активність як психологічний чинник творчої діяльності особистості у період пізньої дорослості	80
Соломія Подобінська, науковий керівник – Олена Кривошишина Психосексуальний розвиток: еротичний код українського суспільства	84
Іван Пономаренко, Любов Балабанова Тренінг як форма психологічного розвитку толерантності до невизначеності у рятувальників	90

В умовах воєнного стану особистість шукає шляхи зняття стресу та відновлення гармонії в собі. Ми вважаємо, що танець як засіб неформальної мистецької освіти, є одним із найконструктивніших методів вирішення цієї проблеми, адже танцюючи людина живе, танцююча людина відчувається вільною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мистецтво здатне зцілювати. URL:
<https://kyiv.amcenters.com/uk/novini/mistetstvo-zdatne-ztsilyuvati/>.
2. Сучасний танець як засіб зовнішньої і внутрішньої гармонізації особистості.
URL: <https://vseosvita.ua/library/sucasnij-tanec-ak-zasib-zovnisnoi-i-vnutrisnoi-garmonizacii-osobistosti-228336.html>.
3. Танці: 5 психологічних переваг танців. URL:
<https://uk.warbletoncouncil.org/beneficios-psicologicos-bailar-7139>.

*Лілія Годій,
науковий керівник – Роксолана Сірко*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДСНС УКРАЇНИ

Специфіка професійної діяльності працівників ДСНС України полягає в тому, що вона протікає в умовах екстремальності, коли присутній високий ризик для власного життя і здоров'я. У зв'язку із цим вимоги до підготовки психологів оперативно-рятувальної служби повинні бути враховувати аспекти їхньої діяльності в особливих умовах.

У науковій літературі зустрічаються різні підходи до аналізу проблеми професійної підготовки майбутніх психологів, зокрема загальнонауковий, де доцільно враховуються психологічний, педагогічний, особистісний, соціальний і моральний аспекти. Ю. Вінтюк виділяє такі головні аспекти проблеми підготовки майбутніх фахових психологів: філософський, соціальний, особистісний, валеологічний, психологічний і педагогічний [1].

О. Столяренко [7, с.258] розглядає професійну підготовку як педагогічну систему, яка розв'язує триєдине завдання, а саме навчання, виховання і розвиток. На думку вищезгаданого автора, досягає успіху той, хто знає, може, хоче і здатний досягти потрібне.

Щодо структури набуття професійних психологічних знань науковець В. Панок пропонує трирівневу структуру [5]: I рівень – теоретико-експериментальна підготовка, що здійснюється традиційними методами та полягає у вивченні класичних психологічних дисциплін; II рівень – практична психологія, що передбачає оволодіння теоретичних засад практичної психології та здійснюється, переважно, шляхом залучення студентів до активних форм навчальної роботи; III рівень – оволодіння практичними психологічними технологіями, методиками і методами формування навичок роботи з клієнтами чи групою.

Щодо досліджень принципів професійної підготовки психологів С. Іванова [2] виділяє такі: принцип зумовленості професійної підготовки психологів до діяльності в екстремальних ситуаціях впливом великої кількості психотравмуючих чинників, що може призводити до появи посттравматичного стресового розладу; принцип психологічної допомоги ліквідаторам наслідків надзвичайних ситуацій та забезпечення психологічної адаптації осіб, що знаходилися в екстремальних умовах; принцип необхідності психологічного супроводу засвоєння професії психолога; принцип профілактики емоційного вигорання та ранньої професійної деформації спеціаліста; принцип інтеграції роботи педагогів, психологів, кадрових органів і командирів всіх рангів; принцип актуальності психологічної складової процесу професійної підготовки, яка включає створення образу «Я-психолог».

Слід зазначити, що специфіка підготовки психологів, які працюють в особливих умовах, так як до них висуваються більш посилені вимоги, тому під час їхньої підготовки необхідно враховувати аспекти ризику та непередбачуваності ситуації.

М. Козяр [3, с.161] висуває низку вимог до розробки методичної системи підготовки фахівців до діяльності в екстремальних умовах, а саме зміст професійної підготовки повинен відповідати соціальному замовленню пожежно-рятувальних підрозділів; характер перебігу ризиконебезпечних ситуацій; удосконалення професійно-екстремальної майстерності фахівців з надзвичайних ситуацій; зв'язок теорії з практикою екстремально-професійної діяльності; фізичні і пізнавальні можливості спеціалістів; єдність навчання, виховання і розвитку. Цитований автор представляє також класифікацію професійної підготовки спеціалістів до діяльності в екстремальних умов. Так, науковець за критерієм «ціль» підготовки виділяє наступні її види: базову, контекстно-екстремальну, постекстремальну; за критерієм «завдання» - загально-професійну, спеціально-професійну, оперативно-екстремальну;

за критерієм «зміст» – спеціальну екстремально-психологічну, морально-психологічну, спеціальну-медичну, спеціальну-психологічну за «видами надзвичайних ситуацій», підготовку, яка забезпечує групову та індивідуальну безпеку [6]. Так, базова професійно-екстремальна підготовка спрямована на засвоєння загальних знань, навичок і вмій, які є необхідними для екстремальної діяльності, а також професійно-важливих якостей, які пов'язані із загрозою і ризиком для життя. Контекстно-екстремальна підготовка передбачає формування готовності до діяльності у надзвичайних ситуаціях.

Постекстремальна підготовка пов'язана з відновленням професійного, ділового, морально-психічного і фізичного потенціалу, його корекцією та реабілітацією. Загально-професійна підготовка розглядається як процес оволодіння загально-теоретичними знаннями, навичками і вміннями. Спеціально-професійна – як процес засвоєння спеціальних знань, умінь та навичок. Оперативно-екстремальна – формує готовність особистості до вирішення конкретного завдання у конкретній ситуації.

Р. Сірко виділяє професійно-екстремальне завдання, як одне із основних завдань служби психологічного забезпечення, яке пов'язане із діяльністю фахівців у екстремальних умовах та наданням екстреної психологічної допомоги потерпілим, що має на меті зниження психопатологічних проявів. Відповідно психолог повинен володіти необхідним рівнем особистісної підготовленості до діяльності у складних умовах, а також дотримуватися вимог безпеки праці та володіти навичками психологічного впливу на особистість [6].

А. Литвин та Л. Руденко окреслили деякі напрями модернізації освіти практичних психологів, які необхідно враховувати у підготовці молодих спеціалістів, а саме: усвідомлення психологами-практиками, викладачами і майбутніми психологами необхідності впровадження психотехнічного підходу в освітній процес ЗВО; проєктування та застосування ефективних моделей професійно-особистісної підготовки практичних психологів, удосконалення наявних і розроблення нових підходів; обов'язкове передбачення в підготовці практичних психологів набуття студентами компетентностей різних напрямів; удосконалення професійно-педагогічних умінь, навичок і особистісно-ділових якостей викладачів, що займаються підготовкою психологів; розробка і подальша модернізація дієвих методів впливу, а також новітнього дослідницького інструментарію ефективності методів консультування та психотерапії [4, с. 68].

ЛІТЕРАТУРА

1. Вiнтюк Ю. Професiйна пiдготовка майбутнiх психологiв: проблема та її складовi. Педагогiка i психологiя професiйної освiти. 2016. № 3. С. 92–102.
2. Иванова С. В. Психологическая концепция и организационно-методическое обеспечение профессиональной подготовки психологов МЧС России: дис. д-ра психол. наук : 05.26.03. Санкт-Петербург, 2011. 356 с.
3. Козяр М. М. Екстремально-професiйна пiдготовка до дiяльностi у надзвичайних ситуацiях: монографiя. Львiв : СПОЛОМ, 2004. 376 с.
4. Литвин А.В., Руденко Л.А. Удосконалення пiдготовки психологiв у закладах вищої освiти. Збiрник наукових праць Львiтної академiї нацiонального авiацiйного унiверситету. Серiя: Педагогiчнi науки. 2021. № 9. С. 63–74.
5. Панок В. Реформування змiсту, форм i методiв пiдготовки практикуючих психологiв як нагальна вимога суспiльної практики. Проблеми пiдготовки i пiдвищення квалiфiкацiї практичних психологiв у вищих навчальних закладах. 2002. Вип. 4. С. 18–28.
6. Сiрко Р.І. Теоретико-методологiчнi основи професiйної пiдготовки майбутнiх психологiв оперативно-рятувальної служби: дис. д-ра. психол. наук : 19.00.09 / Сiрко Роксолана Иванiвна. Хмельницький, 2019. 482 с.
7. Столяренко А. М. Экстремальная психопедагогика : учеб. пособ. (Серия «Психология XXI век»). Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 608 с.

*Карина Довгаль,
науковий керiвник – Роксолана Сiрко*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦIЙНОЇ СФЕРИ КУРСАНТIВ ЗАКЛАДIВ ВИЩОЇ ОСВIТИ ДСНС УКРАЇНИ

Мотивацiя – це вид управлiнської дiяльностi, який забезпечує процес спонукання особи до дiяльностi, спрямованої на досягнення особистих цiлей чи цiлей органiзацiї.

Теорiї мотивацiї вченi розподiляють на двi категорiї змiстовнi та процесiйнi. Так, М. Туган-Барановський видiлив 5 груп потреб: фiзiологiчнi (у їжi, водi, повітрі, снi); статевi (у сексі, намаганнi сподобатися представнику протилежної статі); симптоматичнi iнстинкти i потреби (iнстинкти самозбереження, продовження роду); альтруїстичнi (у безкорисливій турботі про iнших); практичнi (у житлі, авто, грошах) [1].

Теорiя Портера-Лоулера ґрунтувала на тому, що мотивацiя є функцiєю потреб, сподiвань та сприйняття людьми справедливої винагороди, де зазначено що мотивацiя не є рiвномирним процесом, який вiд початку до кiнця пронизує поведiнку iндивiда, членiв спiльноти [1].

Велика Андріана – студентка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Вінтюк Юрій – доцент кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук

Годій Лілія – ад'юнкт кафедри практичної психології та педагогіки Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Дацко Андріана – студентка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Довгаль Карина – курсантка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Ільків Христина – студентка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Калитовська Софія – курсантка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Каспришин Ірина – студентка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Коваль Ігор – заступник начальника відділу виховної, соціально-гуманітарної роботи та психологічного забезпечення Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук

Комач Єлизавета – студентка Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Литвин Андрій – професор кафедри практичної психології та педагогіки Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор

Наукове видання

**ВИДАТНІ ПОСТАТІ ПСИХОЛОГІЇ:
ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
VIII регіонального наукового семінару

Верстка – С. М. Вдович

